

نویسندگی خلاق به زبان ساده

خلق شخصیت‌ها و داستان‌های جذاب

مگی هامند

مسعود ملک‌یاری

www.ketab.ir

- سرشناسه: هامند، مگی. Maggie Hamand ۱۹۵۳ م.
- عنوان و نام پدیدآور: نویسندگی خلاق به زبان ساده: خلق شخصیت‌ها و داستان‌های جذاب؛
- مگی هامند، [مترجم] مسعود ملک‌یاری؛ ویراستار لیلا جلیلی.
- مشخصات نشر: تهران، عصر داستان، ۱۳۹۶.
- مشخصات ظاهری: ۶۲۴ ص؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
- فروست: گام‌به‌گام تا داستان‌نویسی حرفه‌ای/ زیر نظر حبیب یوسف‌زاده، محمدعلی قربانی؛ ۶
- شابک: دوره ۶-۱۹-۶۹۷۰-۶۰۰-۹۷۸؛ ۴۵۰۰۰۰ ریال ۶-۲۲-۶۹۷۰-۶۰۰-۹۷۶
- وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
- یادداشت: عنوان اصلی: Creative Writing Exercises for Dummies, 2014
- موضوع: داستان‌نویسی
- موضوع: Fiction-- Authorship
- موضوع: نویسندگی خلاق
- موضوع: Creative Writing
- شناسه افزوده: ملک‌یاری، مسعود، ۱۳۵۹، مترجم
- شناسه افزوده: یوسف‌زاده، حبیب، ۱۳۴۴-
- شناسه افزوده: قربانی، محمدعلی، ۱۳۵۰-
- رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۶ ۲۹ / PN۱۴۵
- رده‌بندی دیویی: ۸۰۸/۲
- شماره کتابشناختی ملی: ۴۶۸۳ ۶۶

نویسندگی خلاق به زبان ساده

گام به گام تا داستان‌نویسی حرفه‌ای - ۶

مگی هامند

مسعود ملک‌یاری

دبیر مجموعه: حبیب یوسف‌زاده

ویراستار: لیلا جلیلی

طراح جلد: ایمان اوجیان

صفحه‌آرا: الهام الیکایی

ناشر: عصر داستان

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰

شابک: دوره ۶-۲۲-۶۹۷۰-۶۰۰-۹۷۶

شابک دوره: ۶-۱۹-۶۹۷۰-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۴۵۰۰۰۰ ریال

تهران. بلوار کریمخان زند. خیابان سنایی. کوچه اعرابی (۵) شماره ۶

<http://www.adabiatirani.com>

۰۲۱-۸۸۳۰۰۸۲۴

کلیه حقوق چاپ و نشر و ترجمه در قالب‌های مختلف کاغذی، الکترونیکی و ... برای

بنیاد شعر و ادبیات داستانی ایرانیان محفوظ است.

سر آغاز.....	۹
پیشگفتار.....	۱۳
درباره این کتاب.....	۱۵
پیش فرض های من.....	۱۷
نشان های به کار رفته در این کتاب.....	۱۸
نحوه سمگام شوید.....	۱۹

بخش اول: کار با تمرینات نگارش خلاق آغاز کنید

فصل اول: آماده شدن برای خلق شاهکار تان.....	۲۳
فصل دوم: نگارش خلاصه طرح از ایده ها.....	۵۵

بخش دوم: باور پذیر کردن شخصیت اصلی، همه چیز است

فصل سوم: گذشته شخصیت را رد کنید و توسعه دهید.....	۸۳
فصل چهارم: خلق صحنه نمایش (درام) از راه گفت و گو.....	۱۰۳
فصل پنجم: تجسم بخشی به شخصیت.....	۱۲۵
فصل ششم: بهبود مهارت های گفت و گویی.....	۱۴۱
فصل هفتم: انتقال درست افکار شخصیت های داستان.....	۱۶۷
فصل هشتم: انتخاب کردن و به کار بردن زاویه دیدی مختلف.....	۱۸۵
فصل نهم: خلق شخصیت های کامل و همه جانبه.....	۲۱۵

بخش سوم: تصویر کردن با توصیف

فصل دهم: جهت یابی مکان ها در داستان هایتان.....	۲۴۹
فصل یازدهم: قدر دانی از نیروی احساس.....	۲۶۷
فصل دوازدهم: انجام کارهای لازم: توصیف کنش ها و واکنش ها.....	۲۷۵

فصل سیزدهم: خلق شخصیت‌ها با اموال و دارایی‌ها.....	۲۸۳
فصل چهاردهم: استفاده از توصیف برای خلق فضا، تعلیق و۲۹۵	
فصل پانزدهم: مدیریت استعاره‌ها، تشبیهات و نمادها.....	۳۳۱
فصل شانزدهم: توصیف ناگفتنی‌ها: گفتن آنچه نمی‌توان گفت.....	۳۵۷

بخش هفتم: پروردن پی‌رنگ و ساختار مورد نظر تان

فصل هفدهم: نوشتن آغازی گیرا برای داستان.....	۳۷۹
فصل هجدهم: حرکت از پی‌رنگ مسیر به سوی داستان‌های شاهکار.....	۳۹۷
فصل نوزدهم: نوشتن هایتان زمان را به درستی به کار بگیرید.....	۴۱۷
فصل بیستم: ساختار بندی متن داستانی طولانی‌تر.....	۴۴۳
فصل بیست و یکم: ایجاد کشش بیشتر برای درگیر کردن مخاطب.....	۴۶۳
فصل بیست و دوم: ایده‌های ان‌رسانه دهید.....	۴۸۳
فصل بیست و سوم: به پایان باشکوه منتهی شوید.....	۵۰۹

بخش پنجم: پرداخت اثر: بازبینی و ویرایش

فصل بیست و چهارم: بازبینی و بازنویسی کارتان.....	۵۴۵
فصل بیست و پنجم: به کارتان شکل دهید.....	۵۶۹
فصل بیست و ششم: کارتان را برای انتشار آماده کنید.....	۵۸۵

بخش ششم: بخش زمان‌ها

فصل بیست و هفتم: ده کمک برتر برای نویسندگان.....	۵۹۹
فصل بیست و هشتم: راه‌های عالی برای تداوم در ادامه کار.....	۶۱۱
درباره نویسنده.....	۶۲۳

سرآغاز

همواره دو باور درباره داستان‌نویسی رایج بوده است. گروهی معتقدند، نویسندگی قابلیت ذاتی است و باید در جوهره یک فرد وجود داشته باشد. گروهی نیز عقیده دارند، فراگیری اصول نوشتن چندان سخت‌تر از فراگیری سایر هنرها، از جمله موسیقی نیست. همان‌طور که یک هنرجوی موسیقی بعد از ممارست کافی به نوازندگی چیره‌دست بدل می‌شود، در نویسندگی نیز می‌توان با کمی تلاش و تجربه در مجموعه‌ای از شیگردها به میزان قابل قبولی از توانایی در نوشتن دست یافت. از طرفی داستان‌های پرمایه و غنی می‌توانند برای مخاطبان خود در نقش شبیه‌ساز زندگی ظاهر شوند و با ارائه تجارب زندگی و ایجاد حظ روحی، در اعتلای شخصیت و رشد عقلی و عاطفی آن‌ها بسیار تأثیرگذار باشند. واقعیت این است که هر فردی با هر درجه از استعداد، بهره‌ای از خلاقیت و قریحه نویسندگی دارد. اگرچه باید اذعان کرد همان‌طور که در عالم موسیقی هر نوازنده‌ای بتهوون و موزارت نمی‌شود، در عالم

نوشتن نیز نباید انتظار داشت که افراد بعد از گذراندن یک دوره یا مطالعه چند کتاب، تولستوی و همینگوی از آب دربیایند و شاهکار خلق کنند، اما باید توجه نمود که هر قدر بیشتر بر طبل نوشتن بکوبیم و زمینه را برای اعتلای این هنر مهیا سازیم، احتمال بروز استعدادهای برتر نیز بیشتر می‌شود؛ به عبارت دیگر، همانند بلورهای نبات که در محیط اشباع شده شکل می‌گیرند، استعدادها نیز برای شکوفایی بهتر نیازمند محله‌ها هستند.

از این رو بنیاد شعر و ادبیات داستانی ایرانیان، به عنوان نهاد مروج ادبیات داستانی به خود فرض می‌داند به هر نحو ممکن به ترویج ادبیات داستانی، این هنر هبردی در عصر حاضر اقدام کند. زیرا باور دارد که حضور یک ملت در عرصه‌های بین‌المللی و تأثیرگذاری‌اش در افکار عمومی جهان بیش از هر چیز بستگی به هنر و در رأس آن‌ها ادبیات داستانی است. پرواضح است که یکی از اقدامات مؤثر برای تحقق این امر خطیر، تولید منابع آموزشی جذاب و تأثیرگذار است. همچنین بر کسی پوشیده نیست که به موازات تحول دیدگاه بشر نسبت به روان‌شناسی یادگیری، شیوه‌های آموزش نیز به تدریج دستخوش تحول شده و اغلب تلاش می‌شود مواد آموزشی انطباق بیشتری با دارکرد ذهن داشته باشند و آخرین یافته‌های علمی و روان‌شناسی در آن‌ها لحاظ گردد. از همین روست که امروزه مفاهیمی همچون «هوش‌های چندگانه»، «یادگیری مشارکتی» و «یادگیری معکوس» از بحث‌های داغ علوم تربیتی و شناختی هستند. با این ملاحظه اگر کمی در منابعی که تاکنون در باب مهارت نویسندگی تألیف و ترجمه شده دقت کنیم، می‌بینیم که اغلب آن‌ها بر شیوه‌های سنتی متکلم وحده و القای مفاهیم از بالا به پایین متکی هستند؛ بنابراین شرایط امروز ایجاب می‌کند منابعی مبتنی بر دیدگاه‌های نو و به اصطلاح «به‌روز شده» تدارک ببینیم.

مجموعه «گام‌به‌گام تا داستان‌نویسی حرفه‌ای» تلاشی در این مسیر

پدیدآورندگان آن‌ها سعی کرده‌اند مخاطبان خویش را فراتر از تعاریف و توصیه‌های کلامی رایج، به‌طور عملی با هنر داستان‌نویسی درگیر نمایند. از این‌رو مطالعه هرکدام از این کتاب‌ها می‌تواند نقطه شروعی جذاب و برانگیزاننده برای هنرجویان داستان‌نویسی و دست‌مایه و منبعی قابل اتکا برای استادان باشد. امید است پیش‌کسوتان عرصه ادبیات داستانی و آشنایان طریق با نقد و نظرهای دلسوزانه و سازنده خود یار و یاور پدیدآورندگان این مجموعه در گام‌های بعدی باشند.

لازمه است در این فرصت از زحمات دوست عزیزمان جناب آقای حبيب يوسف‌زاده، دبیر علمی این مجموعه، و دیگر همکارشان جناب آقای محمدعلی قربانی سپاسگزاری کنم؛ چه این کار بدون تلاش مجدانه ایشان به ثمر نمی‌رسید.

مهدی قزلی

دبیر عامل بنیاد شعر و ادبیات داستانی ایرانیان

پیشگفتار

بیشتر ما حین هر دنیای نویسندگان خلاق سر و وضعی خاص دارند؛ این تصور را از ذهنشان پاک کنید که آن‌ها عینکی و گوشه‌گیر هستند و پشت میز کارشان در اتاق گردگرفندی زیر شیب‌وانی قوز کرده‌اند؛ نویسندگان هیچ جور خاصی نیستند. شما هم اگر سرور شوی، حیثیت و نظم داشته باشید، با هر گذشته، سن و سال و موقعیتی می‌توانید نویسنده شوید.

من این کتاب را نوشته‌ام تا در نگارش رمان، داستان‌های کوتاه و نوشته‌های کوتاه داستانی یا غیرداستانی کمک‌حالی باشد. از تمرین‌ها و نمونه آثار بزرگان ادبیات استفاده کرده‌ام و کوشیده‌ام که مطالب تا حد ممکن کاربردی باشند تا بتوانید ایده‌ها و فکرهای ابتدایی‌تان را خیلی زود به نوشته‌ای کامل تبدیل کنید.

بی‌تردید، نوشتن دشوار است. یکی از مشکلات مهم این است که هنگام نوشتن باید تنها باشیم و اغلب کسی دور و برمان نیست تا حین نوشتن راهنمایی‌مان کند. افزون بر این، روش آموزش نگارش خلاق در اغلب آموزشگاه‌ها، درست نیست و بیشتر ملاک اخذ مدرک و نمره آزمون و گزینه درست است و ریشه خلاقیت را می‌خشکاند. این رویکرد سختگیرانه خلاق بودن در ادامه زندگی را دشوار می‌کند.

همه بچه‌ها ذاتاً خلاقند و باور دارم که بزرگسالان هم اگر خلاق باشند، به همان خوشبختی و خوشحالی خواهند بود. البته پس از پایان دوره تحصیل، یادگیری هنر یا هر صنعت دیگری دشوار به نظر می‌آید چراکه از شور نوجوانی کاسته می‌شود و از آموزش‌های مورد نیاز بی‌بهره‌اید. برای حرفه‌هایی که به نیروی جسمانی نیاز دارند، دیگر آن زور و بنیه یا چالاکی که در جوانی و نوجوانی هست، وجود ندارد (برای نمونه بدون نیروی لازم و تمرینات سخت نباید به راحتی نمی‌توان نوازنده یا رقصنده ماهری شد). همچنین تجربه‌اندوزی، در برخی هنرها یا صنایع هزینه زیادی دارد؛ بوم و رنگ چندان ارزان نیست و به رسمه‌سازان به مواد کمابیش گرانی نیاز دارند تا اثر خود را از دل آن‌ها بیرون بیاورند، ولی هر کسی با هر توان مالی و هر سنی می‌تواند بنویسد.

شما که این کتاب را انتخاب کرده‌اید و سرگرم خواندن هستید، بی‌شک رؤیای نویسندگی دارید. پس توصیه می‌کنم به خواندن ادامه دهید و به رؤیایتان جامه واقعیت ببوشانید.